

Datums skatāms laika zīmogā Nr. COR-N-2022/1480
Uz _____ Nr. _____

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

E-pasts: sprk@sprk.gov.lv

Par konsultāciju dokumentu par kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projektu

Akciju sabiedrība "Conexus Baltic Grid" (turpmāk – Sabiedrība) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) 2022. gada 14. jūlijā tīmekļvietnē publicēto konsultāciju dokumentu par kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projektu (turpmāk – Konsultāciju dokuments), kuram pielikumā pievienots lēmuma projekts "Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Jaunā metodika), un izsaka šādus priekšlikumus un uzdod precizējošus jautājumus Regulatoram.

Nominālās kapitāla atdeves likmes piemērošana

Konsultāciju dokumenta 4. nodaļā, kā arī Jaunās metodikas 15. punktā, Regulators norāda, ka turpmāk kapitāla izmaksas aprēķinā ir izmantojama nominālā likme, nevis reālā likme (kā tas ir šobrīd). Regulators šo izmaiņu pamato ar nepieciešamību ieviest vienlīdzīgu kapitāla izmaksu aplēšanu dažādās nozarēs un to, ka šī brīža makroekonomiskajā situācijā pēc pāris gadiem aplēstā likme reālajā izteiksmē varētu būt negatīva, kas būtu pretēji kapitāla atdeves koncepta loģikai.

Šāda Regulatora pieeja ir vērtējama pozitīvi, jo nominālās likmes pielietošana ne tikai ir saprātīgāks risinājums šībrīža augstas inflācijas periodā, bet tā arī nodrošina, ka komersants saņem laicīgāku kompensāciju par inflācijas komponenti. Detalizētāku skaidrojumu un analīzi par reālās likmes pielietošanas problēmām esam Regulatoram snieguši jau iepriekš.

Regulējamo aktīvu bāzes (turpmāk – RAB) turpmākās pārvērtēšanas aizliegšana

Konsultāciju dokumenta 3. nodaļā, kā arī Jaunās metodikas 10. punktā, Regulators norāda, ka turpmāk kapitāla izmaksu aprēķinos ir izmantojama tāda RAB vērtība, kas neiekļauj tādas pārvērtēšanas vērtību, kas tika veikta pēc 2021. gada 31. decembra. Regulators šo izmaiņu pamato ar nepieciešamību ieviest vienlīdzīgu RAB uzskaiti dažādās nozarēs un to, ka šībrīža makroekonomiskajā situācijā inflācijai un kapitāla tirgiem ir pretējas tendences. 2021. gada 31. decembrī Regulators ir izvēlējis, kā pēdējās pieļaujamās RAB pārvērtēšanas datumu, jo šajā brīdī regulētie komersanti salīdzinoši nesen ir veikuši pārvērtēšanu, un tas bija pirms šobrīd novērojamās rekorda inflācijas.

Nepieciešamība nākotnes RAB vērtībā izvairīties no turpmākās pārvērtēšanas rezultātiem izriet jau no iepriekšminētās nominālās likmes būtības. Proti, nominālā likme iekļauj sevī inflācijas komponenti, un tādēļ šī komponente vairs nav jāiekļauj RAB vērtībā (kā pārvērtēšanas papildu vērtība). Tādēļ Regulatora vīzija par turpmāku RAB pārvērtēšanas aizliegšanu ir loģiska.

Tomēr vēlamies vērst uzmanību, ka praksē šāda pieejas maiņa (no regulāras RAB pārvērtēšanas uz RAB pārvērtēšanas pārtraukšanu) var izraisīt zināmus sarežģījumus, kurus ir nepieciešams risināt nekavējoties pēc jaunās pieejas ieviešanas. Proti, grāmatvedības standarti komersantiem, kuri vēsturiski ir regulāri veikuši pārvērtēšanu, paredz, ka tā būtu jāturpina. Tas nozīmē, ka, komersantiem nākotnē veicot jaunas aktīvu pārvērtēšanas, finanšu uzskaites aktīvu vērtība atšķirsies no tās, kas ir jāpielieto RAB vērtības aprēķinam (jo ir jāizslēdz nākotnes pārvērtēšanas rezultāti). Ņemot vērā to, ka Sabiedrība ir liels uzņēmums ar pamatlīdzekļiem, kuru vērtība pārsniedz vairākus simtus miljonus eiro, tad nākotnes pārvērtēšanu rezultātā atšķirība starp bilances vērtību un RAB vērtību var būt ļoti liela. Turklāt, RAB vērtības atvasināšana no bilances vērtības, atskaitot konkrētu pārvērtēšanu ietekmi, var būt ļoti sarežģīta, jo ir jāveic pārrēķins ne tikai aktīva vērtībai, bet arī jākorrigē tā vēsturiskais nolietojums (no pārvērtēšanas brīža līdz RAB vērtības noteikšanas brīdim).

Tādēļ, lai RAB aplēsi varētu veikt pārskatāmāk, komersantam būtu paralēli finanšu grāmatvedībai jāuztur arī regulatīvā uzskaitē. Uz šādas regulatīvās uzskaites nepieciešamību netieši norāda arī Jaunās metodikas 11. punkts.

Tomēr vēlamies vērst uzmanību uz to, ka Jaunās metodikas 10. punkts nosaka, ka RAB vērtības aplēsi ir jāsāk tieši ar iepriekšējā gada finanšu pārskata bilances vērtību gada beigās. Tas varētu būt tehniskā pretrunā ar iepriekš minēto regulatīvās uzskaites uzturēšanu. Tādēļ, lai nākotnē RAB vērtības aplēsi veiktu ar iespējami mazāku problemātiku, ir būtiski izprast pareizu aprēķina mehānismu, lai nerastos pretruna starp Jaunās metodikas 10. un 11. punktu.

Jautājums Regulatoram:

Vai Regulators ir paredzējis precīzu mehānismu aprēķiniem, kā no komersanta finanšu pārskata bilances vērtības varēs nonākt līdz RAB vērtībai, ņemot vērā Jaunās metodikas 10. punktu?

Kompensācija par papildu kapitāla izmaksās regulatīvā perioda laikā

Konsultāciju dokumenta 6. nodaļā, kā arī Jaunās metodikas 31. – 34. punktā, Regulators norāda, ka turpmāk komersantiem noteiktos gadījumos var būt iespējams ar kapitāla izmaksu korekcijas palīdzību saņemt kompensāciju par augstākām kapitāla izmaksām (regulatīvā perioda laikā) nekā plānots. Regulators šo izmaiņu pamato ar nepieciešamību vienādot prakses dažādās nozarēs un pielāgot kapitāla izmaksas pie ieņēmumu griestu pieejas. Atbilstoši Regulatora izklāstītajam konceptam, šāda kapitāla izmaksu korekcija var tikt veikta tikai attiecībā uz šādiem jauniem kapitālieguldījumiem: kopīgo interešu projekti; aktīvi, kuru izveidošanu paredz likumdevējs; aktīvi, kuru nepieciešamību nosaka trešo pušu likumīgās prasības.

Konsultāciju dokumentā Regulators izklāsta divas opcijas, kādā veidā šāda kapitāla izmaksu korekcija varētu darboties praksē. Piedāvātā pamata opcija ir *ex post* pieeja. Proti, tas nozīmētu to, ka komersants – līdzīgi kā šobrīd – regulatīvā perioda sākumā noteiktu RAB vērtību, kura būtu nemainīga regulatīvā perioda laikā. Ja šī regulatīvā perioda laikā komersants ir veicis kapitālieguldījumus, kas atbilst kādam no trim augstākminētajiem kritērijiem, tad, šim regulatīvajam periodam beidzoties, tiek aprēķināta izmaksu korekcija (ņemot vērā regulatīvā perioda laikā negūto kompensāciju par jaunām kapitāla izmaksām), kas tiks piemērota nākamajā regulatīvajā periodā. Regulatora piedāvātā alternatīvā opcija ir *ex ante* pieeja. Proti, tas nozīmētu to, ka pirms regulatīvā perioda komersants sastādītu investīciju plānu konkrētajam regulatīvajam periodam, un tā laikā tiktu piemērots nevis nemainīgs RAB, bet gan tāds RAB, kas atbilst izstrādātajam investīciju plānam. Regulatora ieskatā pamata opcija ir labāka pieeja tādēļ, ka tā var nodrošināt to, ka komersants saņem kompensāciju tikai par tādu kapitāla izmaksu apjomu, kāds faktiski ir radies. Savukārt, otrā opcija Regulatora ieskatā būtu neparedzamāka un ir iespējama situācija, kad faktiskie ieguldījumi var ievērojami nesakrist ar investīciju plānu.

Regulatora redzējumu par to, ka kapitāla izmaksu pieaugums regulatīvā perioda laikā varētu būt kompensējams, atbalstām. Tomēr vēlamies vērst uzmanību uz dažām piedāvāto opciju niansēm un sniegt savus priekšlikumus.

Pirmkārt, Regulatora piedāvātajās opcijās netiek paredzēta kompensācija par papildu kapitālieguldījumiem, kas rodas, ja uzturēšanas kapitālieguldījumi ir lielāki nekā nolietojums. Regulators savos paskaidrojumos ir ietvēris domu, ka uzturēšanas kapitālieguldījumiem ir jābūt līmenī ar nolietojumu, taču praksē tas tā var arī nebūt – ar laiku mainās gan tehniskie risinājumi, gan tehnoloģijas, gan arī to pieejamība un tirgus situācija. Tas viss ietekmē aktīvu cenas, kuru iegādi ir jāveic regulētam komersantam. Otrkārt, Regulatora piedāvātajās opcijās netiek paredzēta kompensācija arī par papildu kapitālieguldījumiem, kas rodas, pielāgojot sistēmu jauniem pakalpojumiem, ko pieprasa tirgus, piemēram, citādas jaudas. Treškārt, nav saprotams, kādēļ alternatīvas opcijas gadījumā Regulators neparedz iespēju pielietot kapitāla izmaksu korekciju līdzīgā veidā, kā tas ir pamata opcijas gadījumā. Ja šāda korekcija tiktu pielietota, tad tas atrisinātu Regulatora izcelto problēmu par to, ka faktiskie kapitālieguldījumi atšķirtos no plānotajiem.

Proti, ja tiktu pielietota alternatīva opcija (kur komersants savu RAB regulatīvā perioda sākumā nosaka, balstoties uz investīciju plānu šim regulatīvajam periodam), kurai papildus tiktu pielietota arī kapitāla izmaksu korekcija regulatīvā perioda beigās (kur tiktu salīdzināta saņemtā kompensācija par kapitāla izmaksām un faktiski radušās kapitāla izmaksas regulatīvā perioda laikā), tad tas vienlaicīgi nodrošinātu to, ka:

- 1) Komersants laicīgāk saņemtu kompensāciju par papildu kapitāla izmaksām (nevis tikai nākamā regulatīvā perioda laikā);
- 2) gadījumā, ja faktiskie kapitālieguldījumi bija lielāki par plānotajiem, tad komersants nākamā regulatīvā perioda laikā iegūs nesaņemto kompensāciju;
- 3) gadījumā, ja faktiskie kapitālieguldījumi bija mazāki par plānotajiem, tad lietotāji nākamā regulatīvā perioda laikā atgūs pārmaksāto kompensāciju.

Vēlamies vērst Regulatora uzmanību arī uz to, ka atbilstoši izvēlētajai opcijai par papildu kapitāla izmaksu kompensāciju būs nepieciešams pielāgot arī Jaunās metodikas 20. punktā ietvertu formulu, tas ir, ja tiek izvēlēta alternatīvā opcija, tad aprēķinos ir jāizmanto arī nolietojums nākotnes aktīviem.

Jautājumi Regulatoram:

Kāpēc kapitāla izmaksu korekcijā nav paredzēta iespēja iekļaut arī uzturēšanas kapitālieguldījumus, kas pārsniedza vēsturisko nolietojumu? Kāpēc kapitāla izmaksu korekcijā nav paredzēta iespēja iekļaut arī kapitālieguldījumus, kas veikti, lai sniegtu regulētus pakalpojumus tādā tehniskā veidā, kādā to pieprasa lietotāji? Kāpēc Regulatora piedāvātajā alternatīvajā opcijā nav paredzēts veikt kapitāla izmaksu korekciju, attiecinot to uz nākamā regulatīvo periodu?

Priekšlikumi Regulatoram:

Kompensāciju par papildu kapitāla izmaksām veikt, balstoties uz alternatīvo opciju (investīciju plānu), taču paredzot kompensāciju arī par augstākiem par nolietojumu uzturēšanas kapitālieguldījumiem un citiem kapitālieguldījumiem, kā arī paredzot regulatīvā perioda beigās veikt kapitāla izmaksu korekcijas aprēķinu (kā tas ir paredzēts pamata opcijā).

Jauni nosacījumi attiecībā uz nolietojumu

Konsultāciju dokumenta 5. nodaļā, kā arī Jaunās metodikas 20. – 30. punktā, Regulators norāda turpmāko nolietojuma aprēķināšanas un uzskaites kārtību. Pirmā izmaiņa, salīdzinot ar šībrīža regulējumu, ir nosacījums, ka nolietojuma aprēķins tarifā var tikt veikts tikai ar lineāro metodi. Otrā izmaiņa – Regulators ir definējis aktīvu grupas, un katrai grupai ir noteikts

minimālais lietderīgās dzīves laiks. Trešā izmaiņa – ir noteikti konkrēti gadījumi, kuros ir iespējams pārskatīt un mainīt atlikušo nolietojuma laiku.

Mēs izprotam Regulatora motivāciju un mērķi, veicot augstākminētās izmaiņas regulējumā, kas attiecas uz nolietojumu. Šīs izmaiņas ir savstarpēji saistītas un to kopējā struktūra ir loģiska. Tomēr vēlamies pievērst uzmanību tam, ka šai pieejai var būt vairākas problemātiskas nianšes, kuras nepieciešams atrisināt pēc iespējas ātrāk.

Pirmkārt, Regulatora noteiktie nosacījumi attiecībā uz nolietojuma aprēķināšanas metodi un aktīvu lietderīgo dzīvi var atšķirties no komersantu grāmatvedības uzskaites. No finanšu uzskaites perspektīvas, komersantam nav pienākums uzskaiti veikt pēc regulatīviem nosacījumiem, bet gan pēc finanšu grāmatvedības nosacījumiem. Līdzīgi, kā minēts iepriekš par RAB vērtību nākotnē, tas nozīmē, ka nākotnē nolietojums, kas aprēķināts komersanta finanšu grāmatvedībā, var atšķirties no nolietojuma, kas jāaprēķina regulācijas ietvaros. Šī atšķirība šajā gadījumā rastos ne tikai pārvērtēšanas efekta izslēgšanas dēļ, bet arī tādēļ, ka starp abām uzskaitēm var atšķirties pieņēmumi par aktīvu nolietojumu. Tādēļ šobrīd ir būtiski, lai Regulators iespējami pielāgo Jaunajā metodikā ietvertos nosacījumus šādi, lai komersanti tos varētu iestrādāt arī savā finanšu grāmatvedības uzskaitē (jo tas atvieglotu turpmāko rīcību nākotnē).

Otrkārt, apskatot Regulatora izstrādāto sarakstu ar aktīvu grupām un tām noteiktos minimālos lietderīgās lietošanas laikus, dažos gadījumos ir saskatāmas potenciālas problēmas. Proti, Regulatora norādītais minimālais lietošanas laiks mēbelēm (10 gadi), vieglajam autotransportam (10 gadi), un datortehnikai (5 gadi) ir mazāks nekā tas ir praksē. Tādēļ, ja vien netiek koriģēti šie nosacījumi attiecībā uz šīm grupām, tad nākotnē būs novērojama atšķirība ne tikai starp regulatīvo uzskaiti un grāmatvedības uzskaiti, bet arī ar faktisko praksi attiecībā uz aktīvu lietošanu.

Treškārt, šobrīd nav pilnvērtīgi saprotams Jaunās metodikas 26. punkts: “Ja aktīvi nav pilnībā noslogoti vai izmantoti pakalpojuma sniegšanai, aprēķināto nolietojumu vai vērtības norakstījumu koriģē atbilstoši aktīvu lietderīgajai izmantošanai”. Vēlamies vērst uzmanību uz to, ka ne vienmēr regulēto sniegšanā iesaistīto aktīvu pilna noslodze tehniski vispār ir iespējama. Šādā gadījumā nepilna noslodze neietekmē aktīvu lietderīgās izmantošanas laiku. Piemēram, dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu kontekstā Inčukalna pazemes gāzes krātuves pieejamā jauda var arī vienmēr netikt rezervēta un izmantota pilnā apmērā (piemēram, pat, ja krātuves jauda pirms aktīvās izņemšanas sezonas ir pilnībā rezervēta, tad izņemšanas sezonas laikā krātuves pieejamā jauda samazināsies, un vidēji tā nekad nebūs 100% rezervēta). Tomēr tas, ka pieejamā sistēmas jauda netiek rezervēta un izmantota pilnībā, nenozīmē, ka ar to saistītie aktīvi netiek pilnībā izmantoti regulēto pakalpojumu sniegšanai, vai, ka šo aktīvu nolietojums ir zemāks.

Jautājumi Regulatoram:

Gadījumā, ja nolietojuma korekcija tiek veikta saistībā ar aktīvu izslēgšanas no uzskaites tā neatgriezeniska priekšlaicīga bojājuma dēļ, vai norakstīšanas zaudējums ir iekļaujams tarifu aprēķinā? Vai pareizi saprotam, ka Jaunās metodikas 26. punkts varētu pilnībā nebūt attiecināms uz tiem aktīviem, kuri ir tehniski nepieciešami sistēmai neatkarīgi no to noslodzes?

Priekšlikumi Regulatoram:

Mēbeļu, vieglo transportlīdzekļu un datortehniku aktīvu grupas, kurām ir noteikts minimālais lietderīgās dzīves laiks, sadalīt detalizētāk – arī tādā grupās, kurās būtu aktīvi ar vēl zemāku minimālo lietderīgās dzīves laiku (piemēram, telefoniem un klēpj datoriem tie varētu būt 3 gadi, transportam 5 līdz 7 gadi, biroja aprīkojumam 5 gadi). Sarakstam pievienot jaunas pamatlīdzekļu grupas “Ēku iekšējie kabeļi un vadi”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 30 gadi, un “Ēku iekšējie cauruļvadi”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 20 gadi, “Ceļi un laukumi ar asfalta segumu”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 30 gadi, “Monolītā betona segumi, iekārtu pamati”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 40 gadi, “Betona plātņu segumi,

šķembu segumi, bruģis”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 40 gadi, “Mehānismi”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 8 gadi, “Specializētie mehānismi”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 15 gadi, “Mobilās elektroniskās ierīces”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 3 gadi, “Apsardzes, piekļuves kontroles sistēmas, nepārtrauktās barošanas bloki”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 10 gadi, “Datortehnika un biroja tehnika ar lietošanas laiku 4 gadi”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 4 gadi, “Apsardzes un piekļuves kontroles sistēmas”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 10 gadi, “Inventārs telpu apkopei un cita sadzīves tehnika”, nosakot lietderīgās kalpošanas laiku 5 gadi; “Gāzes testēšanas, gāzesvadu nosprostošanas iekārtas, darbagaldi un laboratoriju tehniskais aprīkojums” pamatlīdzekļu grupu pārcelt no pārējiem pamatlīdzekļiem uz tehnoloģiskajām iekārtām, “Darbarīki, instrumenti un iekārtas” pamatlīdzekļu grupu pārcelt no pārējiem pamatlīdzekļiem uz tehnoloģiskajām iekārtām. Pilns saraksts ar visām piedāvātajām izmaiņām pievienots “Dabsgāzes pārvadei un uzglabāšanai nepieciešamo aktīvu klasifikācija un minimālie lietderīgās lietošanas laiki (3. pielikums)” sarakstā. Pamatlīdzekļu grupām pievienot aprakstus, kā tas izdarīts pievienotajā “Dabsgāzes pārvadei un uzglabāšanai nepieciešamo aktīvu klasifikācija un minimālie lietderīgās lietošanas laiki (3. pielikums)” sarakstā.

Jaunajā metodikā precizējams, ka, ja konkrētais aktīvs ir tehniski nepieciešams visai sistēmai, tad neatkarīgi no tā noslodzes tas pilnā apmērā tiek ieskaitīts RAB un tam pilnā apmērā tiek rēķināts nolietojums (kontekstā ar Jaunās metodikas 26. punktu).

Kapitāla atdeves likmes aprēķins

Jaunās metodikas 14. – 19. punktā Regulators ir ietvēris regulētās kapitāla atdeves likmes aprēķina kārtību. Salīdzinot ar šī brīža regulējumu, vienīgā atšķirība ir likmes nepārveidošana reālajā izteiksmē, savukārt pats likmes aprēķins un tajā izmantotās komponentes ir tādas pašas, kā šobrīd noteiktajā kapitāla atdeves aprēķināšanas metodikā. Tas nozīmē, ka Regulators nav veicis izmaiņas attiecībā uz problemātiku, ko bijām izcēluši jau iepriekš, proti, attiecībā uz tirgus riska piemaksu, izmēra riska piemaksu un kapitāla proporciju. Tā kā savus paskaidrojumus un analīzi par šiem jautājumiem detalizēti esam snieguši jau iepriekš un šis Konsultāciju dokuments ietver izmaiņas, kas ir vairāk saistītas ar kapitāla atdeves likmes piemērošanu nevis tās noteikšanu, šajā atzinumā tos atkārtoti nesniegsim. Tomēr uzsveram, ka savu pozīciju attiecībā uz minēto problemātiku neesam mainījuši un iebildumus uzturam pilnā apmērā.

Iepriekšējā gada finanšu pārskata atlikusī jeb bilances vērtība gada beigās

Jaunās metodikas 10. punktā norādīts, ka RAB vērtības aprēķinos izmanto aktīvu vai to daļu iepriekšējā gada finanšu pārskata atlikušo jeb bilances vērtību gada beigās. Sabiedrība piedāvā precizēt "iepriekšējais gads" terminu.

Priekšlikums Regulatoram:

Precizēt Jaunās metodikas 10. punktā minēto frāzi “iepriekšējais gads”, paskaidrojot, ka ar to saprotams “jaunākais publiski pieejamais gada finanšu pārskats, kas pieejams tarifu aprēķina projekta iesniegšanas brīdī”.

RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējums

Jaunās metodikas 12. punkts nosaka, ka “Regulators var uzdot komersantam veikt RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes

novērtējumu. Regulators saskaņo pārvērtēšanas darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.”.

Priekšlikumi Regulatoram:

Precizējams jēdziena “pārvērtēšanas darba uzdevums” saturs. Proti, Jaunajā metodikā ietverami nosacījumi vai arī atsauce uz metodiskajiem norādījumiem darba uzdevuma saskaņošanai un darba uzdevuma izpildei.

RAB vērtības izmaiņas regulatīvā perioda laikā

Konsultāciju dokumenta 6. nodaļas pamatojumā ir norādīts, ka RAB vērtība regulatīvā perioda laikā nemainās.

Priekšlikums Regulatoram:

Ja Jaunajā metodikā tiek saglabāts piedāvātais ex-post variants, RAB vērtībā neietverot plānotās investīcijas, tad Jaunās metodikas pamata tekstā ietverams nosacījums, ka RAB vērtība regulatīvā perioda laikā nemainās, tādējādi nodrošinot tiesisko noteiktību.

Aktīvu klasifikācijas saskaņošana ar Regulatoru

Jaunās metodikas 25. punktā noteikts, ka aktīvus jāklasificē vienveidīgu vai līdzīgu pamatlīdzekļu grupās, kuras komersanti saskaņo ar Regulatoru.

Priekšlikums Regulatoram:

Jaunajā metodikā ietverama norma, kas paredz, kad komersantam ir jāaskaņo izmaiņas aktīvu klasifikācijā, proti, iesniedzot jaunu tarifu projektu vai brīdī, kad tiek mainīta aktīvu klasifikācija.

Nolietojuma vai norakstījuma uzskaites pārrēķins

Konsultāciju dokumenta 5. nodaļā, kā arī Jaunās metodikas 29. punkts nosaka gadījumus, kad nolietojuma vai norakstījuma uzskaites pārrēķins ir iespējams. Konsultāciju dokumenta 5. nodaļā minēts, ka “ierobežojumi nolietojuma pārrēķina veikšanai noteikti primāri tādēļ, lai izvairītos no sākotnējās investīcijas atkārtotas atgūšanas”. Sabiedrības ieskatā piedāvātie nolietojuma pārrēķina ierobežojumi nav ekonomiski pamatoti, jo sākotnējo investīciju atkārtota atgūšana nav iespējama, ievērojot, ka aktīvu pārvērtēšana (pēc 2021. gada 31. decembra) netiek iekļauta RAB vērtībā.

Priekšlikumi Regulatoram:

Jaunajā metodikā būtu jāparedz arī gadījumi, kad kalpošanas laiku izvērtēšanas rezultātā tiek secināts, ka aktīva lietošanas laiks ir samazināms.

Ja aktīvs tiek daļēji atjaunots, nomainot kādas tā sastāvdaļas, tad nomainītās daļas vērtība izslēdzama no uzskaites. Izslēdzamās pamatlīdzekļa daļas vērtība tiek aprēķināta atbilstoši amortizētajām aizstāšanas izmaksām un tā tiek norakstīta nolietojuma izmaksās. Sabiedrība ierosina Jaunajā metodikā noteikt, ka gadījumā, kad tiek veikti kapitālieguldījumi konkrētam aktīvam, nolietojuma izmaksās (ex post) ietvert aizstātās pamatlīdzekļa daļas norakstīšanas izmaksas.

Sabiedrība ierosina Jaunajā metodikā paredzēt, ka no uzskaites izņemtā aktīva nenorakstītā vērtība ir iekļaujama nolietojuma izmaksās (ex post).

Jaunās metodikas piemērošana pirmo reizi

Jaunās metodikas 39. punkts nosaka, ka šo metodiku pirmo reizi piemēro, izstrādājot tarifu aprēķina projektu, ar kuru tiek noteikts jauns regulatīvais periods. Saskaņā ar 2019. gada 27. novembra Regulatora lēmumu Nr. 171 spēkā esošie pārvades pakalpojuma tarifi ir apstiprināti laika periodam no 2020. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. septembrim. Tā kā nav

paredzami jauni dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi, kas stātos spēkā no 2022. gada 1. oktobra, tad spēkā esošie dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifi tiks piemēroti līdz pat jauna regulatīvā perioda sākumam. Sabiedrība norāda, ka šobrīd nepastāv noteikumi kapitāla izmaksu vērtības noteikšanai gāzes gadam 01.10.2022.-30.09.2023.

Priekšlikumi Regulatoram:

Sabiedrība norāda, ka ir nepieciešami pārejas noteikumi, kas noteiktu kapitāla izmaksu aprēķināšanas kārtību gāzes gadam 01.10.2022.-30.09.2023. (gan piemērojamā likme, gan RAB vērtība).

Ar cieņu

Valdes loceklis, komercpilnvarnieks (paraksts*)

Mārtiņš Gode

* Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Ikars Fedotovs 26540737

3.pielikums

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas

2022.gada __.____. lēmumam Nr. ____

Dabaszāzes pārvadei un uzglabāšanai nepieciešamo aktīvu klasifikācija un minimālie lietderīgās lietošanas laiki

Nr.	Kategorija/grupa/apakšgrupa	Lietderīgās lietošanas laiks (gadi)	Apraksts	Priekšlikums SPRK pievienot klasifikācijas aprakstu
1	Nemateriālie ieguldījumi	5	Attīstības izmaksas, datorprogrammatūra, terminētas un patstāvīgas datorprogrammu licences, citas licences un nemateriālie ieguldījumi	
2	Nekustamais īpašums			
2.1.	Ēkas un to konstrukcijas			
2.1.1.	Ēkas			
2.1.1.1.	Monolitās ēkas ar dzelzsbetona vai betona karkasu	150	Dzelzsbetona vai metāla karkasa ēkas ar akmens materiālu pildkarkasu	
2.1.1.2.	Mūra ēkas	100	Mūra ēkas ar mūra vai betona pamatiem, mūra (ķieģeļu), lielbloku, lielpaneļu, piekārto ārējo konstrukciju, izdedžu betona, atvieglota tipa ķieģeļu vai bloku sienām, dzelzsbetona, ķieģeļu vai jauktiem (koka un dzelzsbetona) pārsegumiem un dzelzsbetona un (vai) ķieģeļu velvēm metāla sijās	
2.1.1.3.	Koka guļbūves	50	Koka guļbūves ar akmensbetona lentveida pamatiem, apaļkoku, brusu vai jaukta tipa (ķieģeļu un koka) sienām un koka pārsegumiem	
2.1.1.4.	Saliekamu koka vai metāla paneļu ēkas, koka stāvbūves	30	Saliekamu metāla vai koka paneļu ēkas un koka stāvbūves ar lentveida vai stabu veida mūra, betona vai koka pamatiem, koka vairoga vai metāla sienām un koka vai metāla pārsegumiem	
2.1.1.5.	Vieglas konstrukcijas ēkas un pārējās ēkas	15	Vieglas konstrukcijas koka, metāla vai plastikāta ēkas, pagaidu ēkas un pārējās iepriekš neklasificētās ēkas	
2.1.1.6.	Ēku iekšējie kabeļi un vadi	30	Ēkas iekšējie tīkli un sistēmas: elektroapgādes sistēma, iekšējie sakaru tīkli, datortīkli, lifti	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
2.1.1.7.	Ēku iekšējie cauruļvadi	20	Ēkas iekšējie cauruļvadi un sistēmas: aukstā ūdens, karstā ūdens, kanalizācijas cauruļvadi, apkures sistēma, ugunsdzēsības ūdensvads un	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu

			pretdūmu aizsardzības sistēma, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēma, gāzapgādes sistēma	
2.2.	Inženierbūves	20	Citas inženierbūves, sakaru torņi un masti, žogi un nožogojumi, estakādes, tehnoloģisko iekārtu betona vai dzelzbetona pamati	
2.2.1.	Dabāsgāzes pievadi un tērauda cauruļvadi	60	Pārvades virszemes, apaķšzemes vai zemūdens gāzesvadi, gāzesvadu atzari un pievadi	Priekšlikums SPRK precizēt grupas nosaukumu
2.2.2.	Urbumi	65	Gāzes urbumi, artēziskie urbumi	
2.2.3.	Krānu mezgli	30	Pārvades gāzesvadu krānu mezgli, elektroenerģijas pieslēgumu izmaksas krānu mezgliem	
2.2.4.	Ārējie tehnoloģiskie gāzes vadi, ūdens vadi	35	Tehnoloģiskie gāzesvadi, ārējais ūdensvads, kanalizācijas un notekūdeņu tīkli	
2.2.5.	Elektrokabeļi un gaisvadu līnijas, izolēti siltumtrases cauruļvadi, sakaru kabeļi	30	Elektrokabeļi un gaisvadu elektrolinijas, sakaru kabeļi un gaisvadu sakaru līnijas, ārējie lokālie sakaru un datoru tīkli	
2.2.6.	Drenāžas, caurpūšanas un metanola cauruļvadi	20	Dietilēnglikola sistēmas, metanola sistēmas, separatoru cauruļvadi	
2.2.7.	Plastmasas cauruļvadi	50	Ārējās siltumtrases, ārējais ūdensvads, ārējās kanalizācijas cauruļvadi	
2.2.8.	Attīrīšanas iekārtas	25	Attīrīšanas iekārtas	
2.2.9.	Rezervuāri	20	Pazemes un virszemes rezervuāri, ugunsdzēsības dīķi	
2.2.10.	Zibens aizsardzība	10	Ēku, inženierbūvju zemējumi un zibensaizsardzība	
2.2.11.	Kompensācija par zemi un zemes transformācijas izmaksas	40	Zemes transformācijas izmaksas, kompensācija par zemi dabāsgāzes vadiem	
2.2.12.	Ķeta, keramikas cauruļvadi	40	Ārējās kanalizācijas cauruļvadi	
2.3.	Transporta būves		Pievedceļi, piebrauktuves, pagalmi un laukumi ar dzelzbetona, betona, asfaltbetona, plātņu, bruģa un cita veida cieta segumu. Pievedceļi, piebrauktuves, laukumi ar šķembu, grants, smilts segumu.	
2.3.1.	Citas transporta būves	10	Citas transporta būves	
2.3.2.	Ceļi un laukumi ar asfalta segumu	30	Pievedceļi, piebrauktuves, pagalmi, laukumi	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
2.3.3.	Monolītā betona segumi, iekārtu pamati	40	Pievedceļi, piebrauktuves, pagalmi, laukumi, tehnoloģisko iekārtu pamati	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
2.3.4.	Betona plātņu segumi, šķembu segumi, bruģis	15	Pievedceļi, piebrauktuves, pagalmi, laukumi	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
3	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas			
3.1.	Gāzes attīrīšanas iekārtas	30	Gāzes attīrīšanas iekārtas (filtseparatori)	

3.2.	Virzuļu tipa gāzes pārsūkņēšanas agregāti (GPA)	30	Virzuļu tipa gāzes pārsūkņēšanas agregāti	
3.3.	Gāzes regulēšanas iekārtas	35	Gāzes regulēšanas staciju, gāzes mērīšanas staciju, gāzes regulēšanas mezglu iekārtas, elektroenerģijas pieslēgums, kompensācija par zemi	
3.4.	Stacionārais gāzes mērīšanas aprīkojums	20	Gāzes mērīšanas iekārtas, plūmas mērītāji, korektori, gāzes savākšanas punktu, gāzes urbumu tehniskais aprīkojums, pārvietojamās verzuļu pieņemšanas-palaišanas kameras, telemehānikas kontrolpunktu tehnoloģiskais aprīkojums, elektroenerģijas pieslēguma izmaksas telemehānikas kontrolpunktiem	
3.5.	Turbīnu tipa gāzes pārsūkņēšanas agregāti (GPA)	25	Turbīnu tipa gāzes pārsūkņēšanas agregāti	
3.6.	Enerģētiskās iekārtas, sūkņi un kompresori	20	Kompresori, kompresoru apsaiste, apkures katli, sūkņu stacijas, elektrostacijas, ģeneratori, dzesētāji, ventilatori un kondicionieri ar dzesēšanas jaudu virs 25 kW	
3.7.	Katodstacijas	20	Katodstacijas iekārta, anodzemējumi ar projektēto kalpošanas laiku 20 gadi, elektroenerģijas pieslēguma izmaksas, kompensācija par zemi	
3.8.	Vidēja sprieguma transformatori, jaudas slēdži, atdalītāji, slodzes slēdži, sadales iekārta	30	Vidēja sprieguma transformatori, jaudas slēdži, atdalītāji, slodzes slēdži, sadales iekārtas (6kV; 10kV; 20kV)	
3.9.	Anodu zemējumi	15	Anodu zemējumi ar projektēto kalpošanas laiku 15 gadi	
3.10.	Gāzes testēšanas, gāzesvadu nosprostošanas iekārtas, darbagaldi un laboratoriju tehniskais aprīkojums	10	Remontiekārtas, diagnostikas aparāti, iefrēzēšanas iekārtas, laboratorijas iekārtas	Priekšlikums SPRK precizēt grupas nosaukumu. Pārklasificējam PL grupu no pārējiem pamatlīdzekļiem uz tehnoloģiskām iekārtām
3.11.	Darbarīki, instrumenti un iekārtas	3	Darbarīki, instrumenti, tehnoloģisko iekārtu un mašīnu piederumi un aprīkojums, inventārs teritorijas un transporta līdzekļu uzturēšanai un apkopei	Priekšlikums SPRK precizēt grupas nosaukumu. Pārklasificējam PL grupu no pārējiem pamatlīdzekļiem uz tehnoloģiskām iekārtām
3.12.	Drenāžas	10	Drenāžas, elektroenerģijas pieslēguma izmaksas, kompensācija par zemi.	
3.13.	Protektori	5	Protektori	
3.14.	Mehānismi	8	Autokari, ceļamkrāni, universālie mehānismi	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
3.15.	Specializētie mehānismi	15	Traktori, ekskavatori, buldozeri	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs			

4.1.	Vieglais autotransports	5-7	Vieglais un pasažieru autotransports, vieglo automobiļu piekabes un dzīvojamās piekabes	
4.2.	Pārējie transportlīdzekļi	10	Autobusi, kravas, kravas pasažieru un cits autotransports, speciālizētais autotransports, kravas piekabes, motorlaivas, airu laivas	
4.3.	Dator tehnika, sakaru un biroja tehnika ar laiku 5 gadi	5	Datoru tīkla iekārtas, datu aizsardzības un komunikācijas ierīces, serveri, nepārtrauktās barošanas bloki (līdz 6 kVA), nepārtrauktās barošanas bloku bateriju bloki, kopētāji, stacionārie telefona aparāti, rācījas, video un foto kameras	
4.5.	Mobilās elektroniskās ierīces	3	Mobilie telefoni, planšetdatori, navigācijas ierīces un citas mobilās iekārtas	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4.6.	Apsardzes, piekļuves kontroles sistēmas, nepārtrauktās barošanas bloki	10		Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4.7.	Dator tehnika un biroja tehnika ar lietošanas laiku 4 gadi	4	Stacionārie, portatīvie datori, planšetdatori, monitori, printeri, skaneri, multifunkcionālas iekārtas, palīgiekārtas, automātiskās vadības bloki, citas elektroniskas iekārtas	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4.8.	Apsardzes un piekļuves kontroles sistēmas	10	Apsardzes, ugunsdrošības signalizācijas, videonovērošanas un piekļuves kontroles sistēmas, iekļaujot šo sistēmu aktīvās iekārtas, nepārtrauktās barošanas bloku (sākot ar 6kVA) pārveidotāji, sakaru iekārtas, serveru skapji, statnes, iebūvētās gaisa apmaiņas un elektroapgādes elementi, sakaru pieslēgumu izmaksas	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4.4.	Mēbeles un biroja aprīkojums	10	Mēbeles, biroja aprīkojums un iekārtas, biroja kondicionieri (līdz 25kW) un pārējie iepriekš neklasificētie pamatlīdzekļi	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu
4.9.	Inventārs telpu apkopei un cita sadzīves tehnika	5	Kancelejas iekārtas, sadzīves tehnika un inventārs telpu apkopei	Priekšlikums SPRK izdalīt jaunu PL grupu

